

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 121/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. P. R., bytom B., a A., so sídlom B., zastúpených advokátom JUDr. A. B., B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Coch 17/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. P. R. a A. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2006 doručená sťažnosť PhDr. P. R., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade), a A., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“; ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Coch 17/03.

Z obsahu sťažnosti a z pripojených listín vyplynuli nasledovné relevantné skutočnosti:

«(...) V súdnom konaní vedenom na základe návrhu na začatie konania zo dňa 28. 08. 2003 na Okresnom súde Bratislava IV, pod č. k. 8 Coch 17/03, sa právnická osoba (...) ako navrhovateľ, domáha voči sťažovateľom v I. a II. rade ako odporcom v I. a II. rade, ochrany dobrej povesti právnickej osoby a poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch v sume 10.000.000,00 Sk spolu s náhradou trov konania.

Z Potvrdenia súdu zo dňa 28. 08. 2003 (...), možno zistiť, že návrh navrhovateľa na začatie konania vo veci 8 Coch 17/03, bol prijatý súdom dňa 28. 08. 2003 o 15:03:21 hod., a že vec bola pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. H. K.

Predmetnú vec v súčasnej dobe prejednáva sudca JUDr. O. K.

Návrhom zo dňa 25. 01. 2006, sme uplatnili námietku, že nám bolo odňaté právo na zákonného sudcu a námietku zaujatosti sudcu, a zároveň sme žiadali, aby prvostupňový súd predložil vec nadriadenému súdu, na rozhodnutie, že sudca JUDr. O. K. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, a zároveň že zákonnou sudkyňou v tejto veci je JUDr. H. K.

Sudca Okresného súdu Bratislava IV, JUDr. O. K., na pojednávaní dňa 25. 01. 2006 konštatoval, že „námietku vo vzťahu k odňatiu veci zákonnému sudcovi nemožno akceptovať. ... že JUDr. O. K. bol pre súdne oddelenie 8 C určený ako zákonný sudca v článku 1 označeného v rozvrhu práce pre rok 2004 v znení dodatku č. 3.“ (...)

Sťažovatelia ďalej uviedli, že: «V dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nám ako účastníkom konania bola znemožnená realizácia procesných práv, ktoré nám Ústava SR a Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany našich práv a právom chránených záujmov.

Namietame, že postupom prvostupňového súdu nám bolo odňaté právo na súdnu ochranu, na zákonného sudcu.

V predmetnom návrhu na vylúčenie sudcu, sme namietali, že v konaní boli porušené ust. § 27 ods. 4) zák. č. 335/1991 Zb., a ust. § 51 ods. 9) zák. č. 757/2004 Z. z., podľa

ktorých: Evidencia pridelenia vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi.

Porušenie citovaného zákonného ustanovenia, sme namietali z dôvodu, že z obsahu súdneho spisu sa nedá zistiť, kedy a ako bola vec pridelená novému sudcovi JUDr. O. K., keďže v súdnom spise sa nenachádza evidencia rozdeľovania vecí na prejednanie, a teda nám ako oprávnenej osobe, ktorá má na veci právny záujem, bola odňatá možnosť kontroly pridelenia veci novému sudcovi.

O spôsobe pridelenia veci JUDr. O. K. sme sa dozvedeli, až na pojednávaní dňa 25. 01. 2005, kedy sudca počas prestávky prerušeného pojednávania sa vzdialil z pojednávacej miestnosti zabezpečil časť odpisu Dodatku č. 3 Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava IV na rok 2004, účinného od 01. 04. 2004, ktorý po pokračovaní v pojednávaní, sudca predložil k nahliadnutiu účastníkom.

Z obsahu Dodatku č. 3 Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava IV na rok 2004, účinného od 01. 04. 2004, Spr. 3469/03, (ďalej len Dodatok č. 3 k RP), ktorý bol zabezpečený a v odpise nám odovzdaný až po pojednávaní dňa 25. 01. 2005, vyplýva, že cit.: str. 1. „čl. I. URČENIE ZÁKONNÉHO SUDCU. Z dôvodu odchodu do starobného dôchodku JUDr. H. K.j určujem zákonného sudcu pre súdne oddelenie 8 C JUDr. O. K.“, str. 4: „súdne oddelenie: 8, veci C, odbor pôsobnosti: Vybavuje pridelené nevybavené veci z odd. 8 C, 8 Coch, doteraz pridelené nevybavené veci z odd. 21 C a štyri veci z nápadu C pridelené pomocou technických prostriedkov náhodným výberom.“

Vzhľadom na uvedený postup pridelenia veci sudcovi JUDr. O. K., namietame, že predmetná vec nebola pridelená zákonným postupom podľa vtedy platného ust. § 26 ods. 2) zák. č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch.

Namietame, že pridelenie veci JUDr. O. K., nebolo vykonané na základe pôvodného Rozvrhu práce na rok 2004, t. j. podľa vopred daných zásad, ale že prerozdelenie veci bolo vykonané až v zmysle Dodatku č. 3, účinného od 01. 04. 2004.

Podľa zák. č. 335/1991 Zb. § 26 ods. 2): „Veci sa v súlade s rozvrhom práce prideliujú sudcom a vyšším súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti

Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.“

Namietame, že záver sudcu: „námietku vo vzťahu k odňatiu veci zákonnému sudcovi nemožno akceptovať. Predmetná vec totiž bola pridelená rozvrhom práce... pokiaľ vec bola pridelená v súlade s rozvrhom práce JUDr. O. K. neprichádza do úvahy porušenie práv zákonného sudcu...“, je v rozpore so zákonom, sme toho názoru, že sudca ktorého sa vec týka, nie je oprávnený rozhodnúť o tom, či vec mu bola pridelená zákonným spôsobom alebo nie.

Zároveň poukazujeme na to, že zákon č. 335/1991 Zb. v ust. § 26 ods. 2), stanovuje ako základnú podmienku pre zákonnosť pridelenia veci, náhodný výber sudcu pomocou technických prostriedkov, okrem prípadu podľa § 26 ods. 3 písm. f) ods. 4) zákon č. 335/1991 Zb., v danom prípade táto podmienka nebola splnená.

Vzhľadom na uvedené, v danom prípade, kedy vec bola pridelená na vybavenie JUDr. O. K. na základe dodatočnej zmeny rozvrhu práce, bez náhodného výberu pomocou technických prostriedkov, a teda nebola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia veci zákonnému sudcovi, čo je v rozpore s vtedy platným zákonom č. 335/1991 Zb., došlo k porušeniu nášho práva na súdnu ochranu.

Na uvedené okolnosti je potrebné starostlivo prihliadať aj v tom kontexte, že osobu JUDr. O. K. do výkonu funkcie sudcu priamo na Okresný súd Bratislava IV, navrhol podľa ust. § 11 ods. 1) zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich, v čase prebiehajúceho súdneho konania, minister spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý je ako člen navrhovateľa zainteresovaný na výsledku konania.

To znamená, že minister spravodlivosti SR ako vysoký funkcionár navrhovateľa priamo ovplyvnil výber osoby sudcu, ktorému mal byť pridelený spis po odchode zákonnej sudkyne. (...)

V súdnom spise, podľa ust. § 51 ods. 9) zák. č. 757/2004 Z. z. musí byť evidencia o zákonomnom pridelení veci sudcovi.

Z evidencie vedenej Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá je zverejnená na internetovej stránke www.justice.sk, sme zistili, že sudkyňa JUDr. H. K., ktorej minister spravodlivosti SR prerušil od 01. 04. 2004 výkon funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4 zák.

č. 385/2000 Z. z., sa od 01. 11. 2005 znovu ujala funkcie sudkyne na Okresnom súde Bratislava IV.

V zmysle uvedeného, potom na základe obsahu spisu, v ktorom sa nachádza iba Potvrdenie súdu o pridelení veci, t. j. v súlade so zákonom č. 335/1991 Zb., na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. H. K., možno konštatovať, že v súčasnej dobe, jedinou sudkyňou, ktorej bola predmetná vec zákonným spôsobom pridelená na prejednanie a rozhodnutie veci, je naďalej JUDr. H. K. (...)

Zdôrazňujeme, že v predmetnom súdnom konaní je opakovane porušované naše právo na spravodlivé súdne konanie, pred nezávislým a nestranným súdom.

Z postupu sudcu JUDr. O. K., v konaní vyplýva, že opakovane zjavne nerešpektuje naše práva na rovnosť účastníkov, naše výhrady voči správaniu sa sudcu, ktoré je v rozpore s naším právom na súdnu ochranu, sme uplatnili v námietkach zaujatosti.

Správanie sudcu, ktoré sa prejavuje v jeho neobjektívnom postupe v konaní nasvedčuje tomu, že sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu aj z dôvodu jeho zaujatosti. V podrobnostiach pritom poukazujeme na naše podania, ktoré pripájame v prílohe. (...)

V konaní súd nerešpektoval ustanovenia zákona najmä ust. § 1 O. s. p., ktoré súdu ukladá, aby v občianskom súdnom konaní postupovali tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj ust. § 2 O. s. p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb.

Napadnutý postup súdu, je v rozpore s platnými ustanoveniami zákona, súd nám ako účastníkovi konania svojím nezákonným postupom odňal možnosť konať pred súdom, a nerešpektoval právo na zákonného sudcu.

V danom prípade nebola zachovaná záruka nestranného fixného prerozdelenia vecí: Právo na zákonného sudcu, ktorého podstata spočíva v ochrane pred svojvoľným či účelovým obsadzovaním sudu ad hoc, pretože predstavuje pre každého účastníka rovnako cennú záruku, že o jeho veci budú rozhodovať súdy a sudcovia podľa vopred daných zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelenia súdnej agendy (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 232/95).

Podľa judikatúry ESELP pritom: „Pri rozhodovaní o tom, či orgán môže byť pokladaný za nezávislý tribunál, t. j. najmä nezávislý na exekutive a na stranách daného prípadu, je nevyhnutné prihliadnuť ku spôsobu menovania jeho členov a k dĺžke ich funkčného obdobia... k existencii právnych záruk voči vonkajším tlakom...“ (Rozsudok vo veci Campell a Fell z roku 1984, A-80, § 78 - 81).

Namietame, že v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov, nebolo rešpektované naše právo na zabezpečenie rovnakých možností uplatňovať a vykonať práva účastníka, bol nám priamo znemožnený výkon našich práv.

V danom konaní je porušovaná podmienka tzv. „rovnosti zbraní“, judikovaná ESELP, že každej strane musí byť daná rovnaká príležitosť prezentovať svoj prípad vrátane potrebných dôkazov za podmienok, ktoré ju nepostavia do podstatne nevýhodnej situácie voči protistrane. (...)

Sme toho názoru, že boli porušené naše základné práva garantované Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 publikovaným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 209/1992 (ďalej len Dohovor), zákonom č. 460/1992 Zb. Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len Ústava). (...)

Namietame, že bolo porušené najmä naše základné právo na spravodlivé súdne konanie - právo na spravodlivé, nezávislé, nestranné a zákonné prejednanie veci, ktoré nám zaručuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 Ústavy, na súdnu ochranu - právo na nezávislý a nestranný súd, právo na rovnosť účastníkov, právo na zákonného sudcu, ktoré nám garantuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, 3, čl. 48 ods. 1 Ústavy.

Súd nám neposkytol spravodlivú súdnu ochranu, postupoval v rozpore so zákonom a s medzinárodnou zmluvou a ústavou garantovanými princípmi spravodlivého súdneho konania.

Nesprávnym postupom súdu, je nám ako účastníkom znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré nám priznáva právny poriadok v Ústave, Dohovore, Občianskom súdnom poriadku, za účelom zabezpečenia ochrany našich práv a právom chránených záujmov.

Vzhľadom na uvedené sme toho názoru, že sú dané podmienky na vyslovenie porušenia našich základných práv nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky. (...)

V dôsledku napadnutého postupu súdu nám vzniká nemajetková ujma, ktorú sme utrpeli, a preto navrhujeme, aby nám súd priznal právo na primerané finančné zadosťučinenie.

Rozsah primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré požadujeme každý vo výške 100.000,00 Sk, len čiastočne zohľadňuje vzniknutý stav, pričom domáhame sa priznania tohto zadosťučinenia za účelom aspoň čiastočnej satisfakcie a zmiernenia spôsobenej ujmy.

Zároveň uplatňujeme nárok na náhradu trov a nákladov konania vrátane trov právneho zastúpenia v konaní o tejto sťažnosti. (...)

Vzhľadom na uvedené navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky, prijal uznesenie, ktorým túto sťažnosť na konanie prijme v celom rozsahu, a následne po vykonaní dokazovania, našej sťažnosti vyhovie a v súlade s ust. § 56 zák. č. 38/1993 Z. z., vyhlási tento nález:

Základné práva sťažovateľov v I. a II. rade na spravodlivé súdne konanie - právo na spravodlivé, nezávislé, nestranné a zákonné prejednanie veci, ktoré zaručuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 209/1992 Zb. v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1, čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu - právo na nezávislý a nestranný súd, právo na rovnosť účastníkov, právo na zákonného sudcu, ktoré garantuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 209/1992 Zb. v spojení s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, 3, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV, pod č. k. 8 Coch 17/03, porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava IV sa prikazuje, aby obnovil stav pred porušením práv sťažovateľov v I. a II. rade.

Sťažovateľom v I. a II. rade sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 100.000,00 Slovenských korún, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť sťažovateľom v I. a II. rade do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom v I. a II. rade sa priznáva právo na náhradu trov konania, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov v I. a II. rade do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu. (...)

Zároveň so zreteľom na tú skutočnosť, že ďalšie pojednávanie vo veci samej súd nariadil na termín 8. 2. 2005, žiadame, aby Ústavný súd Slovenskej republiky bez zbytočného odkladu rozhodol podľa § 52 ods. 2 zák. č. 38/1993 Zb. o dočasnom opatrení, ktorým uloží Okresnému súdu Bratislava IV a sudcovi Okresného súdu Bratislava IV JUDr. O. K., aby sa dočasne zdržali prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod č. k. 8 Coch 17/03. (...)»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...) Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je predovšetkým namietané porušenie práva sťažovateľov na zákonného sudcu garantovaného v čl. 48 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Coch 17/03. Sťažovatelia poukázali aj na porušenie jednotlivých aspektov uvedených základných práv zakotvených v čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 141 ods. 1, ako aj na porušenie práv ústavno procesného charakteru ustanovených v čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Jadrom tejto ústavnej sťažnosti je tvrdenie, podľa ktorého v právnej veci sťažovateľov im „*bolo odňaté právo na zákonného sudcu a námietku nezákonného sudcu*“ a v súvislosti s tým došlo k porušeniu ich základného práva „*na spravodlivé súdne konanie - právo na spravodlivé, nezávislé, nestranné a zákonné prejednanie veci (...), na súdnu ochranu - právo na nezávislý a nestranný súd, právo na rovnosť účastníkov*“.

Podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15 ods. 2 OSP účastníci majú právo vyjadriť sa o skutočnostiach, pre ktoré je sudca vylúčený. Tieto skutočnosti sú povinní neodkladne oznámiť súdu. Na opakované oznámenia tých istých skutočností súd neprihliadne, ak už o nich rozhodol.

Podľa § 16 ods. 1 OSP o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne bez zbytočného odkladu nadriadený súd (...).

Ústavný súd už judikoval (napr. I. ÚS 126/03), že pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu „zákonný sudca“ podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy treba brať do úvahy nielen príslušnú zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia ústavy a dohovoru o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená

jednak podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, jednak podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť. V tomto smere ide o zvažovanie zistiteľných skutočností, ktoré môžu nestrannosť sudcu spochybniť. Z tohto pohľadu môžu mať dokonca určitý význam aj zjav - zdanie (appearances). Je to inými slovami vyjadrený výstižný výrok Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vo veci Delcourt v. Belgicko, 1970, séria A, č. 11, podľa ktorého „spravodlivosť má byť nielenže vykonávaná, ale sa aj musí javiť, že je vykonávaná“. Podstatnou je dôvera, ktorú musia sudy v demokratickej spoločnosti u verejnosti vzbudzovať (III. ÚS 16/00).

Sťažovatelia jednak tvrdia, že v ich veci nerozhoduje zákonný sudca, a jednak namietajú, že postupom tohto sudcu im „bola znemožnená realizácia procesných práv“, pretože v napadnutom konaní podali návrh na vylúčenie sudcu JUDr. O. K., ktorý však nepredložil túto námietku na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Za situácie, keď podľa presvedčenia sťažovateľov „predmetná vec nebola pridelená zákonným postupom“ na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. O. K., a preto ho nemožno považovať za zákonného a ani za nestranného sudcu z objektívneho hľadiska, sťažovatelia mohli a aj postupovali v zmysle § 15 ods. 2 OSP, teda namietli skutočnosti, pre ktoré považujú nimi označeného sudcu za vylúčeného. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd. Zo zapožičaného spisu sp. zn. 8 Coch 17/03 vyplýva, že napokon k tomuto záveru dospel aj sťažovateľmi namietaný sudca, pretože v uznesení o odročení pojednávania z 15. februára 2006 sa uvádza:

„Ďalej súd oboznámil prítomných účastníkov, po vyhodnotení celého priebehu konania, počnúc posledne vznesenou námietkou zaujatosti, dospel k záveru, že je potrebné, aby sa otázkou zákonného sudcu v predmetnej veci zaoberal nadriadený súd, teda Krajský súd v Bratislave, a to v rámci konania o posúdení námietky zaujatosti vznesenej zo strany odporcov. V nadväznosti na uvedené preto bude dnešné pojednávanie odročené a súd vec predloží nadriadenému súdu na posúdenie námietky zaujatosti uplatnenej odporcami v písomnom podaní zo dňa 25. 01. 2006.

Na to bolo vyhlásené uznesenie: Súd dnešné pojednávanie odročuje na neurčito s tým, že prípadne po zaplatení súdneho poplatku predloží vec Krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.“

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že sťažovatelia majú k dispozícii iný právny prostriedok, ktorý im zákon na ochranu ich základných práv účinne poskytuje, pričom sťažovatelia tento právny prostriedok aj využili a aj namietnutý sudca „*dospel k záveru, že je potrebné, aby sa s otázkou zákonného sudcu v predmetnej veci zaoberal nadriadený súd, teda Krajský súd v Bratislave*“.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť už na predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na uvedené neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodoval o návrhu sťažovateľov na vydanie „*dočasného opatrenia*“, pretože takéto rozhodnutie môže prichádzať do úvahy len po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 29/03, I. ÚS 233/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2006